

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 – 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0219/2012

27.6.2012

SPRAWOZDANIE

ewolucja strategii makroregionalnych UE: obecne praktyki i przyszłe perspektywy, szczególnie w regionie Morza Śródziemnego (2011/2179(INI))

Komisja Rozwoju Regionalnego

Sprawozdawca: François Alfonsi

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	13
OPINIA KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH	18
OPINIA KOMISJI KULTURY I EDUKACJI	21
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	26

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie ewolucji strategii makroregionalnych UE: obecne praktyki i przyszłe perspektywy, szczególnie w regionie Morza Śródziemnego (2011/2179(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając program operacyjny MED na lata 2007–2013 przyjęty przez Komisję w grudniu 2007 r.,
- uwzględniając program ENPI w zakresie współpracy transgranicznej w obrębie basenu Morza Śródziemnego na lata 2007–2013 przyjęty przez Komisję w dniu 14 sierpnia 2008 r.,
- uwzględniając plan strategiczny Arco Latino na lata 2010–2015 pt. „Zorganizowane i innowacyjne Śródziemnomorze”,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 lipca 2010 r. w sprawie strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego oraz roli makroregionów w przyszłej polityce spójności¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 22 września 2010 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego regionów górskich, wysp i obszarów słabo zaludnionych²,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 listopada 2010 r. pt. „Wnioski z piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej: przyszłość polityki spójności” (COM(2010)0642),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 grudnia 2010 r. pt. „Strategia Unii Europejskiej dla regionu Dunaju” (COM(2010)0715) oraz towarzyszący strategii orientacyjny plan działania (SEC(2009)0712/2),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 lutego 2011 r. w sprawie wdrożenia strategii UE na rzecz regionu naddunajskiego³,
- uwzględniając sprawozdanie ARLEM z dnia 29 stycznia 2011 r. w sprawie wymiaru terytorialnego Unii dla Śródziemnomorza – zalecenia na przyszłość,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 kwietnia 2011 r. w sprawie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa – wymiaru południowego⁴,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 22 czerwca 2011 r.

¹ Dz.U. C 351E z 2.12.2011, s. 1.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0341.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0065.

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0154.

w sprawie wdrażania strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (COM(2011)0381),

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 czerwca 2011 r. dotyczącą celu 3: Wyzwanie dla współpracy terytorialnej – przyszły harmonogram współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej¹,
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z dnia 23 i 24 czerwca 2011 r. zatwierdzające strategię Unii Europejskiej na rzecz regionu Dunaju i zachęcające państwa członkowskie do kontynuowania we współpracy z Komisją prac nad ewentualnymi przyszłymi strategiami makroregionalnymi, w szczególności na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 6 października 2011 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (COM(2011)0611),
- uwzględniając opinię z inicjatywy własnej nt. współpracy terytorialnej w regionie Morza Śródziemnego poprzez instrument makroregionu adriatycko-jońskiego, przyjętą jednogłośnie podczas sesji plenarnej Komitetu Regionów w dniu 11 października 2011 r.,
- uwzględniając deklarację końcową przewodniczącego międzyinstytucjonalnego forum na temat „Dawne i nowe podmioty w zmieniającym się regionie Morza Śródziemnego – rola społeczeństw, regionów i podmiotów lokalnych, rządów i instytucji ponadnarodowych w zintegrowanej strategii na rzecz wspólnego rozwoju”, które odbyło się w Katanii w dniu 10 grudnia 2011 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 grudnia 2011 r. w sprawie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa²,
- uwzględniając swoje oświadczenie z dnia 19 stycznia 2012 r. w sprawie utworzenia Paktu Wysp jako oficjalnej inicjatywy europejskiej³ zgodnie z art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 23 marca 2012 r. dotyczący strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (COM(2012)0128),
- uwzględniając deklarację belgradzką przyjętą na XIV posiedzeniu Rady Adriatycko-Jońskiej w dniu 30 kwietnia 2012 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Rozwój strategii morskiej na rzecz obszaru Oceanu Atlantyckiego” (COM(2011)0782),

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0285.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0576.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0016.

- uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego i opinie Komisji Spraw Zagranicznych oraz Komisji Kultury i Edukacji (A7-0219/2012),
- A. mając na uwadze, że strategia makroregionalna dla regionu Morza Bałtyckiego została przyjęta w 2009 r. i że Komisja (sprawozdanie z dnia 22 czerwca 2011 r., COM(2011)0381) podkreśliła „wartość [tej] nowej metody współpracy”;
- B. mając na uwadze, że – w odniesieniu do strategii makroregionalnej na rzecz regionu Dunaju – na posiedzeniu w dniu 13 kwietnia 2011 r.¹ Rada zwróciła się do Komisji, „aby odgrywała pierwszoplanową rolę w strategicznej koordynacji”;
- C. mając na uwadze, że strategia makroregionalna ma na celu otwarcie nowego obszaru dla polityki spójności w Europie, dążąc do postępu opartego na rozwoju terytorialnym;
- D. mając na uwadze, że w odniesieniu do pozycji w budżecie „pomoc techniczna na rzecz Morza Bałtyckiego”, utworzonej z inicjatywy Parlamentu podczas przyjmowania budżetu Unii Europejskiej na 2011 r., wykazano wartość tego rodzaju środków dla należytego rozwoju strategii makroregionalnej;
- E. mając na uwadze, że Komisja proponuje wzmocnienie wymiaru ponadnarodowego polityki współpracy terytorialnej w celu wsparcia nowych strategii makroregionalnych²;
- F. mając na uwadze, że zaawansowanych jest wiele projektów dotyczących makroregionów i że Komisja, pełniąc funkcję koordynacyjną, powinna pomóc we wprowadzeniu trwałego zarządzania tymi projektami oraz określić wspólne kryteria i wymierne wskaźniki umożliwiające ocenę ich trafności;
- G. mając na uwadze dużą rolę geopolityczną, jaką w historii Europy odegrał region Morza Śródziemnego;
- H. mając na uwadze, że tzw. arabska wiosna uwypukliła potencjał strategiczny związków o charakterze geograficznym, politycznym i gospodarczym między oboma brzegami Morza Śródziemnego;
- I. mając na uwadze sukces współpracy w ramach procesu barcelońskiego i Unii dla Śródziemnomorza oraz inicjatyw dotyczących współpracy wielostronnej i dwustronnej podejmowanych na podstawie instrumentów i programów UE, takich jak MED i ENPI, w kontekście Europejskiej Polityki Sąsiedztwa;
- J. mając na uwadze obecny rozwój Unii dla Śródziemnomorza oraz zakładany wzrost jej potencjału jako katalizatora w regionie;
- K. mając na uwadze, że podejście makroregionalne umożliwiłoby określenie całościowego projektu dla tego obszaru o zasadniczym znaczeniu dla przyszłości UE, z myślą o wyjściu

¹ 8743/1/11 REV 1.

² COM(2010)0642.

z obecnego kryzysu i spełnieniu oczekiwań całego sąsiedztwa basenu Morza Śródziemnego, zwłaszcza ludności na jego południowym brzegu;

- L. mając na uwadze, że region Morza Śródziemnego to spójna całość, stanowiąc jeden basen kulturowy i środowiskowy o bardzo wielu wspólnych cechach i priorytetach wynikających z klimatu śródziemnomorskiego, takich jak: takie same uprawy, obfitość odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza energii słonecznej, znaczenie turystyki, podobne zagrożenia związane z klęskami żywiołowymi (pożary, powodzie, trzęsienia ziemi, niedobór wody) i zagrożenia związane z działalnością człowieka, szczególnie zanieczyszczenie morza;
- M. mając na uwadze, że region Morza Śródziemnego jest bardzo rozległym obszarem, rozciągającym się ze wschodu na zachód na przestrzeni blisko 4000 km, o licznych wyspach oraz terytoriach mających granice lądowe i morskie z krajami Afryki Północnej, i że należy promować stworzenie w ramach niego bardzo szerokiej sieci szlaków morskich umożliwiającej rozwój handlu przy jednoczesnym ograniczeniu związanych z nim emisji CO₂;
- N. mając na uwadze, że – nie naruszając przepisów art. 174 TFUE – instytucje europejskie nie przyjęły jeszcze stałej strategii uwzględniającej specyficzne potrzeby wysp, a także mając na uwadze, że pełną dostępność śródziemnomorskich regionów wyspiarskich i ich lepszą integrację w ramach jednolitego rynku europejskiego można w najlepszy sposób zapewnić poprzez przydział odpowiednich zasobów i przyjęcie zintegrowanego podejścia w kwestii wyspiarstwa, przy uznaniu niekorzystnej sytuacji strukturalnej mieszkańców wysp w dziedzinie transportu i energetyki;
- O. mając na uwadze postępy prac nad wnioskiem dotyczącym adriatycko-jońskiej strategii makroregionalnej, prowadzonych w kontekście długotrwałej współpracy i solidarności na spójnym terytorium wokół Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego oraz popieranym przez wszystkie osiem państw członkowskich inicjatywy adriatycko-jońskiej (AII), wykazywane wielokrotnie w oświadczeniach ośmiu ministrów spraw zagranicznych państw, które przystąpiły do tej inicjatywy w Ankonie (2010 r.), Brukseli (2011 r.) i Belgradzie (2012 r.);
- P. mając na uwadze konsultacje przeprowadzone w ramach opracowywania niniejszego sprawozdania z wieloma zainteresowanymi regionami, Unią dla Śródziemnomorza i poszczególnymi organami zaangażowanymi w politykę współpracy terytorialnej Unii Europejskiej;

w odniesieniu do strategii makroregionalnych w ogólności

- 1. pochwała podejście makroregionalne w ramach polityki współpracy terytorialnej między terytoriami należącymi do tego samego obszaru usług i pracy: basenu morskiego, masywu górskiego lub zlewni rzeki; jest przekonany, że strategie makroregionalne otworzyły nowy rozdział w zakresie europejskiej współpracy terytorialnej dzięki zastosowaniu podejścia oddolnego i rozszerzaniu współpracy na coraz więcej obszarów poprzez lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów; zaleca, aby z uwagi na ich ewidentną europejską wartość dodaną strategiom makroregionalnym poświęcano więcej uwagi

w ramach europejskiej współpracy terytorialnej, która ma zostać zintensyfikowana w 2013 r.;

2. jest zdania, że tego rodzaju strategia współpracy terytorialnej jest użyteczna szczególnie w sytuacji, gdy historia rozdzieliła przedmiotowe obszary granicami, i że strategia ta może przyczynić się do dalszej integracji nowych państw członkowskich i ich regionów;
3. uważa, że projekty współpracy terytorialnej i narzędzie EUWT przyniosłyby większą wartość dodaną dzięki całościowej wizji, jaką oferuje strategia makroregionalna, która jednocześnie zapewniłaby wzmocnienie synergii z ważnymi strategiami UE, takimi jak transeuropejskie sieci transportowe czy zintegrowana polityka morską; jest zdania, że strategia makroregionalna ułatwiłaby też zastosowanie innych narzędzi polityki europejskiej, np. narzędzi zaproponowanych przez EBI; ocenia, że działania te przyniosłyby poprawę koordynacji strategii politycznych UE na szczeblu transnarodowym i międzyregionalnym;
4. zaleca, aby strategię makroregionalną opierały się na wielopoziomym zarządzaniu przy zapewnieniu zaangażowania organów szczebla lokalnego i regionalnego oraz jak największej liczby partnerów i zainteresowanych stron, takich jak przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, uniwersytetów i ośrodków badawczych, zarówno w proces opracowywania, jak i wdrażania strategii makroregionalnych w celu zwiększenia odpowiedzialności w tym zakresie na szczeblu lokalnym i regionalnym;
5. podkreśla, że makroregiony to obszary sprzyjające zaangażowaniu terytorialnych podmiotów politycznych oraz podmiotów pozarządowych, ponieważ rozwijają one skuteczne systemy koordynacji ułatwiające podejście oddolne z myślą o zapewnieniu społeczeństwu obywatelskiemu istotnego udziału w podejmowaniu decyzji politycznych oraz o skupieniu istniejących inicjatyw w celu optymalnego wykorzystania zasobów i współdziałania zaangażowanych podmiotów;
6. stoi na stanowisku, że strategia makroregionalna może przyczynić się do zwiększenia skuteczności europejskiej polityki sąsiedztwa lub polityki przedakcesyjnej;

w odniesieniu do obecnych strategii makroregionalnych

7. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że jak wykazano, strategia makroregionalna dla regionu Morza Bałtyckiego przynosi Europie znaczne korzyści; w ramach tej strategii, którą zatwierdziła Rada i poparła Komisja oraz w którą zaangażowali się wszyscy zainteresowani partnerzy krajowi, regionalni i lokalni, zdefiniowano plan działania o jasno określonych priorytetach;
8. wzywa do dokonania wyczerpującej oceny tej strategii na podstawie obiektywnych kryteriów i wymiernych wskaźników dla wszystkich obszarów priorytetowych;
9. w celu zapewnienia pełnego sukcesu tej inicjatywy uważa za konieczne trwałe utrzymanie jej struktury zarządzania – dzięki objęciu nią władz lokalnych i regionalnych – poprzez uwzględnienie jej w przyszłym okresie programowania na lata 2014-2020;
10. wzywa Komisję i Radę do pełnego poparcia inicjatywy podjętej na rzecz regionu Dunaju, która także powinna być przedmiotem oceny i systematycznego monitorowania;

w odniesieniu do przyszłych strategii makroregionalnych

11. sugeruje Komisji, aby koordynowała proces konsultacji i debaty w zakresie przyszłych strategii makroregionalnych; ocenia, że wobec braku współpracy czy potrzeby zacieśnienia istniejącej współpracy między terytoriami europejskimi należącymi do różnych państw członkowskich, ale do jednego obszaru usług i pracy należy zidentyfikować obszary priorytetowe; jest zdania, że konsultacje te powinny doprowadzić do opracowania niewiążącej „prognozowej mapy makroregionów europejskich”, szczegółowo uzgadnianej z zainteresowanymi państwami członkowskimi i regionami, która mogłaby zmieniać się zgodnie z dynamiką rozwoju lokalnego;
12. stoi na stanowisku, że strategie makroregionalne wymagają lepszego dostosowania funduszy oraz skuteczniejszego wykorzystywania istniejących zasobów i koordynacji poszczególnych instrumentów; uważa, że chociaż takie strategie nie wymagają dalszego finansowania, instytucjonalnych instrumentów ani regulacji, uzasadnione jest finansowanie ich monitorowania w formie środków finansowych na pomoc techniczną i środków na wstępną ocenę i gromadzenie danych oraz na ewentualny rozruch, i że strategia makroregionalna powinna wspierać projekty strukturalne z uwzględnieniem wieloletnich ram finansowych na lata 2014-2020;
13. wzywa Komisję i Radę do uwzględniania strategii makroregionalnych UE podczas podejmowania decyzji w sprawie środków budżetowych dotyczących np. funduszy spójności i funduszy strukturalnych, badań i rozwoju, a zwłaszcza współpracy regionalnej;
14. wzywa do ścisłego łączenia programów operacyjnych z odnośnymi priorytetami strategii makroregionalnych w celu zapewnienia jak najlepszej koordynacji celów i środków;

perspektywy w regionie Morza Śródziemnego

15. popiera wprowadzenie strategii makroregionalnej dla basenu Morza Śródziemnego w celu stworzenia planu działania na rzecz wspólnych wyzwań i problemów stojących przed krajami i regionami obszaru Morza Śródziemnego oraz zorganizowania tego obszaru o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju i integracji Europy, i wzywa Radę oraz Komisję do szybkiego podjęcia odnośnych działań;
16. jest zdania, że śródziemnomorska strategia makroregionalna, w której uczestniczą organy UE oraz władze krajowe, regionalne i lokalne, organizacje regionalne, instytucje finansowe i organizacje pozarządowe z europejskiej części basenu Morza Śródziemnego oraz Unia dla Śródziemnomorza i która jest otwarta na kraje ościennie lub kraje ubiegające się o członkostwo, może znacznie poprawić współpracę terytorialną na tym obszarze w wymiarze politycznym i operacyjnym; podkreśla znaczenie czerpania z doświadczeń, dostępnych zasobów i osiągnięć istniejących organizacji regionalnych;
17. podkreśla, że makroregion obejmujący basen Morza Śródziemnego mógłby zagwarantować wzajemną komplementarność poszczególnych programów UE i jak najwydajniejsze wykorzystanie istniejących środków finansowych oraz przynieść rzeczywistą wartość dodaną w ramach konkretnych projektów prowadzonych przez Unię dla Śródziemnomorza i włączyć zainteresowane państwa trzecie i regiony na etapie

określania strategii, przy wykorzystaniu do tego celu Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa oraz zachowaniu pełnej zgodności z zasadami praworządności i poszanowania praw człowieka, podstawowych wolności i demokracji, a także w razie konieczności przy promowaniu zasady „więcej za więcej”;

18. podkreśla znaczenie regionu Morza Śródziemnego jako zdecentralizowanego obszaru współpracy – wykraczającego poza ścisłe granice geograficzne – na rzecz umocnienia ponadregionalnego podejmowania decyzji i wymiany dobrych praktyk, zwłaszcza w zakresie demokracji, praw człowieka, praworządności, ekologii, rozwoju gospodarczego, ekoturystyki, a także partnerstw kulturowych, badawczych, edukacyjnych, młodzieżowych i sportowych; podkreśla szczególne znaczenie edukacji jako katalizatora transformacji demokratycznej;
19. uważa, że makroregion śródziemnomorski musi rozwijać się zgodnie z międzynarodowymi standardami w dziedzinie praw gospodarczych, społecznych i kulturowych, w szczególności zgodnie z Powszechną deklaracją praw człowieka oraz Konwencją UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego;
20. wzywa Radę do realizowania jej konkluzji z dnia 24 czerwca 2011 r. i do wzięcia pod uwagę gotowości okazanej przez odnośne terytoria na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w odniesieniu do adriatycko-jońskiej strategii makroregionalnej, powiązań historycznych, tradycji oraz podejmowanych inicjatyw, poprzez przyjęcie tej strategii w nadchodzących miesiącach, tak aby uczynić pierwszy krok na drodze do wprowadzenia strategii makroregionalnej w regionie Morza Śródziemnego;
21. podkreśla, że strategia dla makroregionu adriatycko-jońskiego jest ważnym czynnikiem pojednania terytoriów Bałkanów Zachodnich i może wspomóc położone tam kraje w dążeniu do członkostwa w UE;
22. wyraża nadzieję, że w zachodniej i wschodniej części regionu Morza Śródziemnego pojawią się również strategie makroregionalne mające poważny wymiar morski i uwzględniające specyfikę licznych śródziemnomorskich terytoriów nadbrzeżnych i wyspiarskich oraz potrzeby związane z ich rozwojem; jest przekonany, że w przyszłości w ramach tego typu strategii należy zwracać większą uwagę na ochronę środowiska, różnorodność biologiczną i zrównoważoną turystykę;
23. wzywa Komisję do faktycznego wdrożenia art.174 TFUE za pomocą planu strategicznego w celu przewyciężenia ograniczeń strukturalnych terytoriów wyspiarskich oraz zapewnienia warunków dla wzrostu gospodarczego i efektywnej spójności społecznej i terytorialnej; podkreśla, że szczególny nacisk należy położyć na zapewnienie pełnej dostępności i ciągłości terytorialnej tych obszarów z kontynentem za pomocą odpowiedniego finansowania; ponadto wzywa Komisję do przyjęcia środków, takich jak podniesienie progu pomocy *de minimis* dla wysp, ze szczególnym uwzględnieniem sektorów rolnictwa, transportu i rybołówstwa, które przyczyniają się do uczynienia terytoriów wyspiarskich konkurencyjnymi na równi z obszarami kontynentalnymi, aby zmniejszyć dysproporcje w poziomie rozwoju poszczególnych europejskich regionów oraz zapewnić ich skuteczną integrację na jednolitym rynku;

24. wyraża nadzieję, że Komisja zajmie pozytywne stanowisko wobec wyspiarskiego wymiaru śródziemnomorskiej strategii makroregionalnej, szczególnie przy rozważaniu pomocy państwa, która stanowi uzasadnioną rekompensatę za trudności wynikające z wyspiarskiego charakteru, oraz przy dostosowywaniu polityki spójności oraz polityki badań i innowacji do szczególnych potrzeb wysp w celu zacieśnienia ich integracji z kontynentalną Europą;
25. podkreśla znaczenie kultury i sektorów kreatywnych jako podstawowego filaru rozwoju i tworzenia miejsc pracy w regionach wyspiarskich;
26. wzywa Komisję do wskazania instrumentów niezbędnych do oceny i ewentualnego uruchomienia nowych inicjatyw makroregionalnych w zachodniej i wschodniej części regionu Morza Śródziemnego, takich jak projekty pilotażowe;
27. podkreśla, że główne działania na rzecz rozwoju makroregionu Morza Śródziemnego powinny być ukierunkowane na odpowiedni poziom współpracy subregionalnej w zakresie konkretnych projektów i obejmować sieci energetyczne, współpracę naukową i innowacyjność, sieci na rzecz kultury, edukacji i szkoleń, turystykę, handel, ochronę środowiska, zrównoważony transport morski, bezpieczeństwo na morzu oraz ochronę środowiska morskiego przed zanieczyszczeniami, przelowieciem i nielegalnymi połowami poprzez stworzenie zintegrowanej sieci systemów sprawozdawczości i nadzoru działalności morskiej, wzmocnienie dobrego zarządzania i skutecznej administracji publicznej, tak aby stymulować tworzenie miejsc pracy;
28. jest zdania, że dzięki skoordynowaniu tych trzech strategii makroregionalnych – zachodniośródziemnomorskiej, adriatycko-jońskiej i wschodniośródziemnomorskiej – możliwe będzie prowadzenie całościowej polityki na rzecz całego basenu Morza Śródziemnego współgrającej z priorytetami określonymi przez organizacje regionalne i międzynarodowe, a zwłaszcza przez Unię dla Śródziemnomorza, i przy stosowaniu najlepszych praktyk, które mogą pomóc w osiągnięciu strategicznych celów UE w zakresie inteligentnego i trwałego rozwoju gospodarczego;
29. uważa – zwłaszcza w następstwie wydarzeń Arabskiej Wiosny – że istotne jest, aby nowy makroregion przyczyniał się do zdefiniowania wraz z państwami trzecimi nowej strategii właściwego zarządzania napływami imigrantów, z należytym uwzględnieniem wzajemnych korzyści płynących z większej mobilności, w oparciu o zwalczanie ubóstwa oraz wspieranie zatrudnienia i uczciwego handlu, co przyczyni się do stabilności makroregionu;
30. uważa, że biorąc pod uwagę, iż śródziemnomorskie obszary UE mają wspólne granice morskie i lądowe z krajami Afryki Północnej, strategia makroregionalna przyczyniłaby się do rozwoju południowego wymiaru polityki sąsiedztwa UE, zyskując konkretny wymiar terytorialny gwarantujący lepsze zarządzanie przepływami migracyjnymi, a także wywierając pozytywny wpływ na wyniki gospodarcze odnośnych krajów;
31. uważa, że w ramach strategii makroregionalnej w basenie Morza Śródziemnego należy skoordynować obecne fundusze UE, szczególnie fundusze polityki sąsiedztwa, polityki spójności oraz współpracy terytorialnej, w celu wdrożenia projektów zmierzających do podjęcia wspólnych wyzwań, takich jak ochrona i umocnienie eurośródziemnomorskiego

- dziedzictwa kulturowego; przypomina o znaczeniu skoordynowanej i zrównoważonej polityki sąsiedztwa na rzecz krajów południowych oraz o kryteriach selekcji projektów w dziedzinie kultury finansowanych z EFRR w celu sprostania tym wyzwaniom;
32. podkreśla znaczenie sektora twórczości i kultury oraz uważa, że ten sektor gospodarki będzie miał coraz większe znaczenie dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w omawianym regionie; wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na wdrażanie programów wymiany kulturowej i akademickiej, a także na zacieśnienie powiązań kultury i stabilnej turystyki;
 33. uważa, że turystyka kulturalna może mieć szczególny wpływ na region Morza Śródziemnego zarówno z gospodarczego punktu widzenia, jak również jako czynnik wzajemnego poznania i zrozumienia międzykulturowego;
 34. podkreśla, że makroregion śródziemnomorski sprzyjałby dialogowi międzykulturowemu i wzbogaceniu wspólnego dziedzictwa kulturowego Unii Europejskiej oraz mobilizacji społeczeństwa obywatelskiego i tym samym zachęcałby organizacje pozarządowe i mieszkańców regionu Morza Śródziemnego do udziału w programach kulturalnych i edukacyjnych UE;
 35. przypomina, że edukacja odgrywa podstawową rolę w demokracji oraz rozwoju społecznym i ekonomicznym, oraz zwraca uwagę na znaczenie szkoleń zawodowych dla walki z bezrobociem młodzieży;
 36. podkreśla, że w kontekście makroregionu śródziemnomorskiego oraz biorąc pod uwagę motywację młodych ludzi, szczególnie w państwach południowych, ważne jest zacieśnienie współpracy dotyczącej młodzieży poprzez promowanie europejskich programów i tworzenie synergii z pracami Śródziemnomorskiego Urzędu ds. Młodzieży; podkreśla, jak ważne jest skoncentrowanie się przede wszystkim na młodych ludziach, ponieważ będą oni stanowić podwaliny nowego pokolenia, a także wywrą największy wpływ na to, w jaki sposób ich kraje stawią czoła przyszłości;
 37. w celu wspierania programów wymiany, dynamicznych badań naukowych, innowacyjności i uczenia się przez całe życie zachęca do tworzenia sieci współpracy ze szkołami wyższymi i instytucjami badawczymi w ramach przyszłego makroregionu śródziemnomorskiego i do rozwoju infrastruktury edukacyjnej w tym regionie oraz do usuwania przeszkód w przepływie studentów, osób szkolących się, młodych wolontariuszy, nauczycieli, instruktorów, pracowników naukowych i pracowników administracyjnych; podkreśla konieczność podnoszenia jakości nauczania i badań naukowych w ramach tych sieci poprzez odpowiednie finansowanie i wspieranie programów „Tempus” i „Erasmus Mundus”, w szczególności z uwagi na niewielką liczbę beneficjentów programu „Erasmus Mundus” w regionie Morza Śródziemnego;
 38. uważa, że mobilność artystów i sztuki w rejonie Morza Śródziemnego napotyka na szereg przeszkód, które różnią się w zależności od kraju i regionu oraz są powiązane nie tylko z trudnościami z otrzymaniem wizy, ale również z niskim statusem artystów oraz z ich warunkami życia jako twórców dzieł artystycznych, w szczególności w państwach południowych; uważa, że makroregion śródziemnomorski będzie służył wspieraniu wzajemnego uznawania statusu artystów, stworzy okazję do rozważenia kwestii

mobilności oraz do optymalnego wykorzystania programów szkoleniowych, współdziałania w ramach sieci i swobodnego przepływu podmiotów działających w dziedzinie kultury, artystów i dzieł artystycznych;

39. wzywa do wdrożenia w następnym okresie programowania eurośródziemnomorskiego programu „Erasmus”, którego celem jest zachęcanie do transnarodowej mobilności studentów po obu stronach Morza Śródziemnego, a także eurośródziemnomorskiego programu „Leonardo da Vinci” dla młodych ludzi, którzy w ramach strategii makroregionalnej pragną odbyć szkolenie zawodowe za granicą;
40. podkreśla konieczność przyjęcia środków mających zapobiec nasilającemu się w tym regionie „drenażowi mózgów”;
41. apeluje o jak najlepsze wykorzystywanie różnorodności historycznej, kulturowej i językowej regionu Morza Śródziemnego będącej bodźcem innowacyjności i rozwoju sektora kultury i sektora kreatywnego oraz sektora turystyki; wzywa, aby zachęcać do nawiązywania współpracy przez muzea i ośrodki kultury oraz do sprzyjania takiej współpracy.
42. przypomina, że w krajach położonych nad Morzem Śródziemnym występuje szczególne zainteresowanie kinem europejskim i produkcją audiowizualną oraz że w dalszym ciągu ma to istotny wpływ na dialog międzykulturowy w regionie jako element obecnego etapu rozwoju demokratycznego tych społeczeństw;
43. sugeruje, że należy prowadzić szerszą współpracę i handel z państwami trzecimi w celu wzmocnienia pozycji produkcji europejskiej na rynku światowym, w szczególności w regionie Morza Śródziemnego, a tym samym w celu promowania wymiany kulturalnej oraz podejmowania nowych inicjatyw na rzecz wspierania dialogu eurośródziemnomorskiego i postępów procesu demokratycznego w całym regionie, zwłaszcza w świetle zobowiązań podjętych podczas konferencji eurośródziemnomorskiej na temat kina;
44. wzywa zainteresowane państwa członkowskie do wspierania woli współpracy ujawnionej przy opracowywaniu niniejszego sprawozdania i zwraca się do przyszłej prezydencji cypryjskiej UE o wsparcie tego projektu, tak aby Komisja i Rada mogły w trybie pilnym przyjąć plan działania na rzecz śródziemnomorskiej strategii makroregionalnej; podkreśla także wagę współpracy międzyrządowej i międzyregionalnej w ramach rozwoju strategii makroregionalnej;
45. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

UZASADNIENIE

1. Powstanie makroregionów

Utworzony w 2009 r. makroregion Morza Bałtyckiego to jednolita grupa terytoriów mająca na celu współpracę na rzecz lepszego rozwiązywania problemów gospodarczych i środowiskowych występujących na tym obszarze. Współpraca ta przyjęła formę „strategii makroregionalnej” zmierzającej do skoordynowania solidnych zasad już obowiązującej współpracy sektorowej, która zorganizowana jest wokół czterech filarów – środowiska, dobrobytu, dostępności i bezpieczeństwa – oraz opiera się na planie działania obejmującym 15 obszarów priorytetowych i 80 projektów przewodnich.

To doświadczenie zainspirowało inne inicjatywy. Poczyniono już pierwsze kroki w kierunku realizacji jednej z nich – utworzenia makroregionu Dunaju. Planowane są kolejne inicjatywy. Zainteresowane instytucje, państwa członkowskie, regiony i władze lokalne nawiązują współpracę w celu określenia zbliżonych ram w różnych makroregionach Europy o wspólnych cechach (wspólne obszary morskie, wspólny masyw górski, wspólne dorzecze itp.).

Strategie makroregionalne otwierają nowe perspektywy dla projektów współpracy terytorialnej opartych na polityce spójności. Mogą one stanowić wsparcie dla szeroko zakrojonych strategii wspólnotowych, takich jak transeuropejskie sieci transportowe lub zintegrowana polityka morska. Mogą one zapewnić lepszą współpracę pomiędzy programami regionalnymi i celami strategii „Europa 2020”.

2. Aktualna sytuacja i pierwsze doświadczenia

Koncepcja makroregionów zmobilizowała zainteresowane strony i z obserwowanego zaangażowania można wywnioskować, że z tą nową dziedziną polityki publicznej w Europie wiążą się realne oczekiwania zmierzające do postępu opartego na rozwoju terytorialnym. Wynika to nie tylko z powodów obiektywnych, jak interakcja między regionami o wspólnym sąsiedztwie, lecz także historycznych i kulturowych, gdyż te obszary regionu od wieków łączy wspólna historia. Te historyczne powiązania, które należy rozwijać, a czasem nawet przywrócić, określają wspólne podstawy współpracy. Przyjęcie koncepcji makroregionu świadczy również o rozwoju idei integracji europejskiej.

Komisja zaangażowała się w tworzenie strategii dla Morza Bałtyckiego. W swoich konkluzjach z dnia 13 kwietnia 2011 r. dotyczących makroregionu Dunaju Rada ponownie wezwała Komisję, „aby odgrywała pierwszoplanową rolę w strategicznej koordynacji”. Konkretne zarządzanie takim mechanizmem jest skomplikowane i wymaga znacznego wsparcia technicznego. W obecnych warunkach DG REGIO nie może przyjąć większego zakresu zobowiązań.

Po ucichnięciu reakcji po tej zapowiedzi realnie stanie się ryzyko powstania nieskutecznego „wielkiego tworu” pochłaniającego duże nakłady budżetowe. W wyniku tego zaproponowano tzw. zasadę „trzech nie”: nie dla nowych środków finansowych, nie dla nowych instrumentów instytucjonalnych i nie dla nowych przepisów. Te ograniczenia zostały zmodyfikowane przez

Radę, która 13 kwietnia br. wypromowała zasadę „trzech tak”: tak dla komplementarności finansowania, tak dla koordynacji instrumentów instytucjonalnych i tak dla określenia nowych projektów. Taka dialektyka zmierza de facto do poszukiwania równowagi, którą należy zdefiniować przed przyjęciem regulacji dotyczących polityki spójności terytorialnej na kolejne lata 2014–2020.

3. Korzyści płynące ze strategii makroregionalnej

Jak dowodzi przykład Morza Bałtyckiego, wprowadzenie strategii makroregionalnych stwarza wiele możliwości. Chodzi przede wszystkim o zaoferowanie odpowiednich ram odniesienia dla polityki spójności i sprzyjanie współpracy międzysektorowej na wspólnym obszarze usług i pracy. Te ramy mogą spowodować wzrost komplementarności inwestycji i wywrzeć wpływ na odpowiednie priorytety na wszystkich płaszczyznach rozwoju regionalnego danego makroregionu w Europie, prowadząc do całościowej wizji i rzeczywistej synergii w ramach zintegrowanego podejścia.

Inną zaletą tej strategii jest fakt, że umożliwia ona większe zaangażowanie i lepsze współdziałanie różnych narzędzi interwencji, którymi dysponuje Unia Europejska, poza samymi środkami przeznaczonymi na politykę spójności. Dotyczy to szczególnie Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI). Pozwala ona również na połączenie środków, którymi dysponują regiony i różne państwa członkowskie, dzięki wielopoziomowemu sprawowaniu rządów. Jest to strategia, w ramach której wygrywają wszystkie zaangażowane strony.

Strategia makroregionalna nadaje wreszcie polityce sąsiedztwa w Unii ramy odpowiednie do prowadzenia odnowionego dialogu oraz nawiązania owocnych i konkretnych relacji.

4. Trudności do pokonania

Każda strategia makroregionalna ma podwójny wymiar: terytorialny – ze względu na określone terytorium, które obejmuje, oraz funkcjonalny – ze względu na przyjęte priorytety. Przystąpienie danych społeczności do ww. strategii powinno następować w momencie realizowania takiej strategii. Wszystko to zmierza do wyznaczenia fazy wstępnej, trwającej ok. 1-2 lat, poprzedzającej faktyczne powstanie makroregionu.

Działanie makroregionów nie może wpaść w pułapkę zarządzania międzyrządowego, mimo iż ponadnarodowy charakter sugeruje zaangażowanie odpowiednich państw członkowskich. Jedynie zarządzanie na kilku szczeblach, szczególnie z udziałem szczebla regionalnego, jest odpowiednią gwarancją europejskiego charakteru takich działań i zapewnienia komplementarności z polityką rozwoju regionalnego Unii Europejskiej.

Spontaniczne tworzenie przyszłych makroregionów nie może stanowić planu na przyszłość, gdyż ma ono charakter niesystematyczny, który będzie szkodliwy dla opracowania spójnych strategii. Jednak każdy proces tworzenia organizacji powinien stanowić proces oddolny, wynikający z realnej motywacji lokalnych podmiotów.

Zaangażowanie ościennych regionów jest konieczne do rozwijania licznych projektów związanych ze strategiami makroregionalnymi. Takie zaangażowanie musi wynikać z polityki terytorialnej, a nie wchodzić w zakres polityki zagranicznej.

5. Proponowane środki

Rozwój strategii makroregionalnych powinien wpisywać się w globalne rozważania pozwalające na przeanalizowanie problemów występujących na danym obszarze – w taki sposób, aby uniknąć projektów nieprzekonujących lub związanych bezpośrednio z celami jedynie politycznymi. Należy zdefiniować „plan działania dla makroregionów europejskich”, nawet jeżeli nie będzie on wiążący i będzie mógł zmieniać się zgodnie z dynamiką rozwoju lokalnego.

Każdy makroregion wymaga „fazy wstępnej”, w ramach której zostaną zgromadzone opinie zaangażowanych partnerów i powstanie zarys pierwszych obszarów strategicznych, jak również zostaną zdefiniowane podstawy przyszłego zarządzania, zakładające bądź to wyznaczenie wiodącej wspólnoty terytorialnej, bądź utworzenie EUWT, bądź też zarządzanie kolegialne, w ramach którego obowiązki byłyby ściśle określone i podzielone między poszczególne państwa lub regiony bądź w jakikolwiek inny sposób. Zgodnie z decyzją Rady to Komisja jest w oczywisty sposób instancją nadzorującą przebieg fazy wstępnej. Komisja musi udostępnić zasoby – ludzkie i finansowe – niezbędne do zrealizowania takiej inwestycji.

Środki finansowe na wsparcie współpracy makroregionalnej powinny zostać wydzielone w ramach celu polityki spójności dotyczącego współpracy terytorialnej. Jest to spójne z zamiarem znacznego zwiększenia poziomu środków budżetowych, zgodnie z wolą Parlamentu Europejskiego wyrażoną już w odniesieniu do okresu programowania na lata 2014–2020, którą poparła też Komisja, w szczególności w piątym sprawozdaniu w sprawie polityki spójności, w którym zaleciła „wzmocnienie komponentu transnarodowego”.

Takie wsparcie finansowe mogłoby przybrać formę pomocy technicznej, zarówno podczas fazy wstępnej prowadzonej przez samą Komisję, jak i w fazie wprowadzania w życie przez organ zarządzający utworzony po zakończeniu fazy wstępnej.

Dla projektów priorytetowych, tak jak miało to miejsce w przypadku strategii dla regionu Morza Bałtyckiego, komplementarność finansowania można osiągnąć dzięki powiązaniu kryteriów wyboru z priorytetami strategii makroregionalnej podczas wezwania do składania projektów ogłoszonego w ramach programów operacyjnych polityki spójności.

6. Znaczenie strategii makroregionalnej w basenie Morza Śródziemnego

W basenie Morza Śródziemnego panują takie same warunki naturalne i cały obszar spaja ta sama rzeczywistość historyczna i kulturowa. Na południu Europy istnieją duże możliwości, których jednak nie da się wykorzystać bez koordynacji i ogólnej perspektywy możliwych dzięki zdefiniowaniu strategii makroregionalnej.

Obszar Morza Śródziemnego jest bardzo rozległy, co zmusza do zastanowienia się, jaki mechanizm makroregionalny byłby najodpowiedniejszy. W środkowym obszarze basenu Morza Śródziemnego dochodzi do mobilizacji podmiotów wokół projektu dotyczącego

makroregionu adriatycko-jońskiego. Konsultacje prowadzone w ramach opracowywania niniejszego sprawozdania skłaniają do wyboru rozwiązania obejmującego trzy odrębne makroregiony: zachodniego Morza Śródziemnego, środkowego Morza Śródziemnego, zwany makroregionem adriatycko-jońskim, i wschodniego Morza Śródziemnego, jak również zorganizowany mechanizm koordynacji między nimi.

Z racji panującego klimatu śródziemnomorskiego w regionie Morza Śródziemnego występują podobne ekotypy: Produkty rolne są tam tego samego rodzaju, tak od północy do południa, jak i od wschodu do zachodu, i mimo swojej różnorodności stanowią jednolitą gamę produktów. Problemy związane ze środowiskiem są wszędzie te same (na przykład pożary). Jako najpopularniejszy kierunek turystyczny na świecie obszary śródziemnomorskie są zmotywowane do współpracy w celu utrwalenia i poprawy perspektyw tego sektora gospodarki, najważniejszego dla większości z nich.

Na równi z istniejącymi możliwościami znajduje się konieczność uznania ruchu morskiego za kluczowy element strategii transportowej dla całego obszaru, w szczególności jeśli chodzi o przewóz towarów. Konieczne jest otwarcie wielu różnych szlaków morskich. W basenie Morza Śródziemnego panują optymalne warunki rozwoju w obszarze energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności energii słonecznej. Strategia makroregionalna może we właściwy sposób pomóc wykorzystać te możliwości i zaangażować partnerów takich jak EBI.

Śródziemnomorska różnorodność biologiczna jest szczególnie bogata, jest jednak również bardzo zagrożona. Zasoby rybne są zagrożone z powodu przełowienia. Morze Śródziemne jest morzem zamkniętym, na którym występuje duże zagęszczenie ruchu morskiego i na którego wybrzeżu wzrost demograficzny ma bardzo duże nasilenie, dodatkowo potęgowane przez duży ruch turystyczny. Istnieją zatem poważne obawy o środowisko przybrzeżne i morskie na całym tym obszarze. Zalecane jest prowadzenie – przy wsparciu polityki sąsiedztwa – skoordynowanej polityki wobec wyrzucania odrzutów do morza przy ogólnej współpracy między społecznościami lokalnymi na północy i na południu.

Na rok 2020 i w okresie po nim następującym region Morza Śródziemnego stanowi główną perspektywę w zakresie sąsiedztwa, z uwagi na to, że zamieszkiwany jest przez 500 mln obywateli, z czego zaledwie jedna trzecia znajduje się na terenie Unii Europejskiej. Dynamika rozwoju wokół Morza Śródziemnego może stanowić siłę napędową dla całej gospodarki europejskiej.

W ramach UE obszar śródziemnomorski jest niedostatecznie zorganizowany. Można tam zaobserwować niewielkie osiągnięcia pod względem współpracy i wzajemnych powiązań. Wyzwania, z którymi muszą się zmierzyć władze polityczne regionu Morza Śródziemnego, będzie można znacznie łatwiej zdefiniować w ramach całościowej refleksji.

Poziom życia ludności zamieszkującej wybrzeże Morza Śródziemnego (z wyjątkiem UE) jest bardzo niski pod każdym względem: gospodarczym, społecznym, ekologicznym i politycznym. Rozwój tych społeczeństw jest niezbędny dla ich własnego dobra, ale również stanowi szansę dla Europy. Dzięki temu UE osiągnęłaby wyższy poziom bezpieczeństwa, lepsze możliwości zarządzania napływem imigrantów oraz bezpośrednie zaangażowanie w tej strefie wzrostu, która wywarłaby pozytywny wpływ na wyniki gospodarki europejskiej. Również wydarzenia, które miały miejsce wiosną tego roku na południowym wybrzeżu Morza Śródziemnego, stanowią silny bodziec w kierunku rozwoju nowej, aktywnej polityki

sąsiedztwa. W razie połączenia jej przynajmniej w części ze strategią makroregionalną, polityka sąsiedztwa może nabrać realnego wymiaru terytorialnego stanowiącego gwarancję lepszej skuteczności.

Państwa i regiony europejskie obszaru Morza Śródziemnego powinny zacieśnić współpracę i umożliwić udział w niej wszystkim partnerom z tego terytorium mającego zasadnicze znaczenie dla przyszłości Europy. Strategia makroregionalna jest środkiem najbardziej sprzyjającym osiągnięciu tego celu.

19.3.2012

OPINIA KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH

dla Komisji Rozwoju Regionalnego

w sprawie ewolucji strategii makroregionalnych UE: obecne praktyki i przyszłe perspektywy, szczególnie w regionie Morza Śródziemnego (2011/2179 (INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Nikolaos Salavrakos

WSKAZÓWKI

Komisja Spraw Zagranicznych zwraca się do Komisji Rozwoju Regionalnego, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. z zadowoleniem przyjmuje koncepcję strategii makroregionalnych, które na podstawie doświadczenia zdobytego w istniejących makroregionach mogą pomóc w rozwoju synergii i skoordynowanej polityki między UE, odnośnymi państwami członkowskimi, krajami kandydującymi i innymi władzami regionalnymi i lokalnymi, wspierając trwałą wzrost, tworzenie miejsc pracy, bezpieczeństwo i ochronę środowiska przez rozwój projektów współpracy terytorialnej na obszarach o wspólnych cechach geograficznych, historycznych i kulturowych, aby stawić czoła wspólnym wyzwaniom określonym w wyniku procesu „oddolnego”, unikając standardowego podejścia i zapobiegając niespójnościom; wzywa również do większej synergii pomiędzy różnymi strategiami makroregionalnymi;
2. domaga się bardziej długoterminowego rozwiązania finansowego dla strategii makroregionalnych w ramach budżetu UE, aby sfinansować działania nieobjęte polityką spójności, tj. współpracę z państwami trzecimi; doświadczenia strategii dla regionu Morza Bałtyckiego wskazuje ponadto na zapotrzebowanie na „kapitał początkowy” w związku z planowaniem i przygotowaniem przedsięwzięć wspierających tę strategię;
3. wzywa Komisję i Radę do uwzględnienia strategii makroregionalnych UE podczas podejmowania decyzji w sprawie przydziałów budżetowych, np. funduszy spójności i funduszy strukturalnych, badań i rozwoju, a zwłaszcza współpracy regionalnej; dodatkowo wzywa Komisję i Radę do przeprowadzenia oceny określającej, czy strategie makroregionalne wymagają bezpośredniego finansowania w celu zapewnienia

skutecznego wdrożenia;

4. w świetle licznych podobnych wyzwań gospodarczych, społecznych i środowiskowych, przed którymi stoją wszystkie regiony basenu Morza Śródziemnego, jako głównego elementu ich dziedzictwa, podkreśla korzyść, jaką przyniosłoby utworzenie makroregionu basenu Morza Śródziemnego, jako całości bądź w formie spójnych subregionów, takich jak wyłaniające się inicjatywy jońsko-adriatyckie, aby zająć się tymi kluczowymi obszarami, gdzie synergia, partnerstwo i współpraca regionalna powinny zostać wzmocnione w celu stymulowania trwałego wzrostu w regionie Morza Śródziemnego;
5. podkreśla, że strategia makroregionu jońsko-adriatyckiego jest ważnym czynnikiem pojednania Bałkanów Zachodnich i może wspomóc te kraje w dążeniu do członkostwa w UE;
6. w celu wdrożenia strategii makroregionalnej dla regionu Morza Śródziemnego ocenia jako konieczne wykorzystanie doświadczeń i dokonań istniejących instytucji regionalnych – poza Unią dla Śródziemnomorza zwłaszcza Europejskiego Banku Inwestycyjnego i ARLEM-u – oraz poszukiwanie możliwości współdziałania z nimi;
7. podkreśla, że makroregion obejmujący basen Morza Śródziemnego mógłby zagwarantować komplementarność programów UE na rzecz basenu Morza Śródziemnego i jak najwydajniejsze wykorzystanie istniejących środków finansowych oraz przynieść rzeczywistą wartość dodaną w ramach konkretnych projektów prowadzonych przez Unię dla Śródziemnomorza i włączyć zainteresowane regiony i kraje trzecie na etapie określania strategii, wykorzystując w tym celu Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa, zachowując pełną zgodność z zasadą państwa prawa i gwarantując poszanowanie praw człowieka, podstawowych wolności i demokracji, propagując w razie konieczności zasadę „więcej za więcej”;
8. podkreśla, że główne działania na rzecz rozwoju makroregionu Morza Śródziemnego powinny być dostosowane do odpowiedniego poziomu współpracy subregionalnej w zakresie konkretnych projektów i uwzględniać sieci energetyczne, współpracę naukową i innowacje, sieć na rzecz kultury, edukacji i szkoleń, turystykę, handel, ochronę środowiska, zrównoważony transport morski, bezpieczeństwo na morzu oraz ochronę środowiska morskiego przed zanieczyszczeniami, przelówieniem oraz nielegalnymi połowami, poprzez stworzenie zintegrowanej sieci systemów raportowania i nadzoru działalności morskiej, wzmocnienie dobrego zarządzania i skutecznej administracji publicznej, aby stymulować tworzenie miejsc pracy;
9. uważa, że zwłaszcza w następstwie wydarzeń Arabskiej Wiosny, istotne jest, aby nowy makroregion przyczynił się do zdefiniowania z krajami trzecimi nowej strategii właściwego zarządzania napływem imigrantów i wzajemnych korzyści z większej mobilności, poczynając od strategii zwalczania ubóstwa, wspierania zatrudnienia i promowania uczciwego handlu realizowanej wraz z państwami trzecimi, co przyczyni się do stabilności makroregionu;
10. domaga się, aby wśród głównych priorytetów takiej strategii uwzględniono handel południe-południe, stworzenie regionalnych rynków oraz ograniczenie ceł i barier handlowych pomiędzy krajami w regionie;

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	12.3.2012
Wynik głosowania końcowego	+ : 58 - : 1 0 : 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Sir Robert Atkins, Bastiaan Belder, Frieda Brepoels, Elmar Brok, Jerzy Buzek, Mário David, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Liisa Jaakonsaari, Ioannis Kasoulides, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Evgeni Kirilov, Maria Eleni Koppa, Andrey Kovatchev, Paweł Robert Kowal, Eduard Kukan, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Mario Mauro, Kyriakos Mavronikolas, Francisco José Millán Mon, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Raimon Obiols, Kristiina Ojuland, Ria Oomen-Ruijten, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Cristian Dan Preda, Libor Rouček, Tokia Saïfi, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Werner Schulz, Adrian Severin, Charles Tannock, Inese Vaidere, Kristian Vigenin, Boris Zala
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Laima Liucija Andrikienė, Véronique De Keyser, Barbara Lochbihler, Monica Luisa Macovei, Carmen Romero López, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Hannes Swoboda, Indrek Tarand, Ivo Vajgl
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Philippe Boulland

2.3.2012

OPINIA KOMISJI KULTURY I EDUKACJI

dla Komisji Rozwoju Regionalnego

w sprawie ewolucji strategii makroregionalnych UE: obecne praktyki i przyszłe perspektywy, szczególnie w regionie Morza Śródziemnego (2011/2179 (INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Malika Benarab-Attou

WSKAZÓWKI

Komisja Kultury i Edukacji zwraca się do Komisji Rozwoju Regionalnego, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. przyznaje, że makroregiony, jako ośrodki życia charakteryzujące się wspólną historią, pamięcią zbiorową, geografią, klimatem i kulturą, stanowią odpowiednie ramy odniesienia dla definicji priorytetów europejskich programów i instrumentów finansowania, a także uznaje w tym kontekście, że południowe wybrzeże Morza Śródziemnego jest obecnie w fazie bezprecedensowego rozwoju, który Unia Europejska musi wspierać przy pomocy nowych inicjatyw;
2. uważa, że w ramach strategii makroregionalnej dla regionu Morza Śródziemnego należy skoordynować obecne fundusze unijne, zwłaszcza fundusze europejskiej polityki sąsiedztwa, polityki spójności i współpracy terytorialnej, aby realizować projekty mające na celu stawianie czoła wspólnym wyzwaniom, takim jak ochrona i umocnienie eurośródziemnomorskiego dziedzictwa kulturowego; przypomina o znaczeniu skoordynowanej i zrównoważonej polityki sąsiedztwa na rzecz krajów południowych oraz o kryteriach selekcji projektów w dziedzinie kultury finansowanych z EFRR w celu sprostania tym wyzwaniom;
3. podkreśla, że makroregiony to obszary sprzyjające zaangażowaniu terytorialnych podmiotów politycznych oraz podmiotów pozarządowych, ponieważ rozwijają one skuteczne systemy koordynacji sprzyjające podejściu oddolnemu celem zapewnienia społeczeństwu obywatelskiemu prawdziwej współpracy przy określaniu strategii politycznych oraz skupienia istniejących inicjatyw w celu optymalnego wykorzystania zasobów i współdziałania zaangażowanych podmiotów;

4. popiera plan na rzecz makroregionu adriatycko-jońskiego, obszaru utworzonego z myślą o skupieniu państw członkowskich i państw pozaeuropejskich o takiej samej rzeczywistości gospodarczej, historycznej i kulturowej;
5. stwierdza, że makroregion śródziemnomorski, w rozumieniu cywilizacji ludzkiej i historii ludzkości, wykracza daleko poza ścisłe granice geograficzne i może obejmować również państwa wybrzeża atlantyckiego, takie jak Portugalia i Maroko, lub państwa w innych regionach, takich jak region Morza Czarnego;
6. podkreśla znaczenie regionu Morza Śródziemnego jako przestrzeni zdecentralizowanej współpracy – wykraczającej poza ścisłe granice geograficzne – na rzecz umocnienia ponadregionalnych strategii politycznych i wymiany dobrych praktyk, zwłaszcza w zakresie demokracji, praw człowieka, rządów prawa, ekologii, rozwoju gospodarczego, ekoturystyki oraz partnerstw kulturalnych, badawczych, edukacyjnych, młodzieżowych i sportowych; podkreśla szczególne znaczenie edukacji jako katalizatora transformacji demokratycznych;
7. uważa, że makroregion śródziemnomorski musi rozwijać się zgodnie z prawodawstwem międzynarodowym w dziedzinie praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, w szczególności zgodnie z Powszechną deklaracją praw człowieka oraz Konwencją UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego;
8. podkreśla znaczenie sektora twórczości i kultury oraz uważa, że ten sektor gospodarki będzie miał coraz większe znaczenie dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w tym regionie; wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na wdrażanie programów wymiany kulturowej i akademickiej, a także na umocnienie powiązań kultury i stabilnej turystyki;
9. uważa, że turystyka kulturalna może mieć szczególny wpływ na region Morza Śródziemnego, zarówno z gospodarczego punktu widzenia, jak również jako czynnik wzajemnego poznania i zrozumienia międzykulturowego;
10. podkreśla, że makroregion śródziemnomorski umożliwiłby wspieranie dialogu międzykulturowego i wzbogacenie wspólnego dziedzictwa kulturowego Unii Europejskiej, mobilizację społeczeństwa obywatelskiego i tym samym zachęcanie organizacji pozarządowych i mieszkańców regionu Morza Śródziemnego do udziału w unijnych programach kulturalnych i edukacyjnych;
11. przypomina, że edukacja ma podstawowe znaczenie dla demokracji oraz rozwoju społecznego i ekonomicznego, jak również zwraca uwagę na rolę szkoleń zawodowych w walce z bezrobociem wśród młodych ludzi;
12. podkreśla, że w kontekście makroregionu śródziemnomorskiego i biorąc pod uwagę motywację młodych ludzi, szczególnie w państwach południowych, ważne jest zacieśnienie współpracy dotyczącej młodzieży poprzez promowanie europejskich programów i tworzenie synergii z pracami śródziemnomorskiego urzędu ds. młodzieży;
13. podkreśla znaczenie, jakie ma skoncentrowanie się przede wszystkim na młodych ludziach, ponieważ będą oni stanowić podstawę nowego pokolenia, a także wywrą największy wpływ na to, w jaki sposób ich kraje stawią czoła przyszłości;

14. podkreśla, że współpraca w dziedzinie audiowizualnej może odegrać ważną rolę w przekazywaniu wartości demokratycznych we wszystkich państwach makroregionu;
15. zachęca – z myślą o wspieraniu programów wymiany, dynamicznych badań naukowych, innowacji i uczenia się przez całe życie – do tworzenia sieci współpracy między szkołami wyższymi i instytucjami badawczymi w ramach przyszłego makroregionu śródziemnomorskiego, rozwoju infrastruktury edukacyjnej w tym regionie oraz do usuwania przeszkód w przepływie studentów, osób szkolących się, młodych wolontariuszy, nauczycieli, instruktorów, pracowników naukowych i pracowników administracji; podkreśla konieczność wspierania jakości nauczania i badań naukowych w ramach tych sieci poprzez odpowiednie finansowanie i wspieranie programów „Tempus” i „Erasmus Mundus”, w szczególności z uwagi na niewielką liczbę beneficjentów programu „Erasmus Mundus” w regionie Morza Śródziemnego;
16. stwierdza, że mobilność artystów i sztuki w rejonie Morza Śródziemnego jest utrudniana z uwagi na szereg przeszkód, które różnią się w zależności od kraju i regionu oraz są powiązane nie tylko z trudnościami z otrzymaniem wizy, ale również z brakiem statusu artystów i warunkami stawianymi w związku z tym twórcom dzieł artystycznych, w szczególności w państwach południowych; uważa, że makroregion śródziemnomorski będzie służył wspieraniu wzajemnego uznawania statusu artystów, stworzy okazję do rozważenia kwestii mobilności oraz do optymalnego wykorzystania programów szkoleniowych, współdziałania w ramach sieci i swobodnego przepływu podmiotów działających w dziedzinie kultury, artystów i dzieł artystycznych;
17. wzywa do wdrożenia w następnym okresie programowania eurośródziemnomorskiego programu „Erasmus”, którego celem jest wspieranie transnarodowej mobilności studentów po obu stronach Morza Śródziemnego, oraz eurośródziemnomorskiego programu „Leonardo da Vinci” dla młodych ludzi, którzy w ramach strategii makroregionalnej chcą odbyć szkolenia zawodowe za granicą;
18. podkreśla konieczność podjęcia środków mających zapobiec nasilającej się tendencji „drenażu mózgów” w tym regionie;
19. apeluje o wykorzystywanie różnorodności historycznej, kulturowej i językowej regionu Morza Śródziemnego będącej bodźcem innowacji i rozwoju przemysłu kultury i przemysłu kreatywnego oraz sektora turystyki; wzywa, aby zachęcać do nawiązywania współpracy przez muzea i ośrodki kultury oraz do sprzyjania takiej współpracy.
20. przypomina, że w krajach położonych nad Morzem Śródziemnym występuje szczególne zainteresowanie kinem europejskim i produkcją audiowizualną oraz że w dalszym ciągu ma to istotny wpływ na dialog międzykulturowy w regionie jako element obecnego etapu rozwoju demokratycznego tych społeczeństw;
21. sugeruje, że należy prowadzić szerszą współpracę i handel z państwami trzecimi w celu wzmocnienia roli produkcji europejskiej na rynku światowym, a w szczególności w regionie Morza Śródziemnego, a tym samym w celu promowania wymiany kulturalnej oraz podejmowania nowych inicjatyw na rzecz wspierania dialogu eurośródziemnomorskiego i postępów procesu demokratycznego w całym regionie, zwłaszcza w świetle zobowiązań przyjętych podczas konferencji eurośródziemnomorskiej

na temat kina.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	29.2.2012
Wynik głosowania końcowego	+ : 23 - : 2 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Mary Honeyball, Petra Kammerevert, Emma McClarkin, Emilio Menéndez del Valle, Marek Henryk Migalski, Katarína Neveďalová, Gianni Pittella, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Emil Stoyanov, Hannu Takkula, László Tőkés, Helga Trüpel, Gianni Vattimo, Marie-Christine Vergiat, Milan Zver
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Heinz K. Becker, Seán Kelly, Iosif Matula, Georgios Papanikolaou, Olga Sehnalová, Rui Tavares
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Miguel Angel Martínez Martínez

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	21.6.2012
Wynik głosowania końcowego	+ : 40 - : 2 0 : 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	François Alfonsi, Catherine Bearder, Jean-Paul Basset, Victor Boştinaru, John Bufton, Alain Cadec, Salvatore Caronna, Nikos Chrysogelos, Ryszard Czarnecki, Francesco De Angelis, Rosa Estaràs Ferragut, Brice Hortefeux, Danuta Maria Hübner, Filiz Hakaeva Hyusmenova, María Irigoyen Pérez, Seán Kelly, Constanze Angela Krehl, Petru Constantin Luhan, Ramona Nicole Mănescu, Vladimír Maňka, Riikka Manner, Iosif Matula, Erminia Mazzoni, Miroslav Mikolášik, Jan Olbrycht, Markus Pieper, Monika Smolková, Ewald Stadler, Lambert van Nistelrooij, Oldřich Vlasák, Kerstin Westphal, Joachim Zeller, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Antonello Antinoro, Pat the Cope Gallagher, Jens Geier, Lena Kolarska-Bobińska, James Nicholson, Ivari Padar, Vilja Savisaar-Toomast, Elisabeth Schroedter, Czesław Adam Siekierski, Patrice Tirolien